

Данилів С. В.,

аспірант кафедри загальноправових дисциплін факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ

АДМІНІСТРАТИВНА ПРОЦЕДУРА СКЛАДАННЯ ПРИСЯГИ ПРАЦІВНИКАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню питання правового регулювання процедури прийняття присяги працівниками Національної поліції України. Проаналізовано чинне законодавство, що регулює церемонію прийняття присяги працівниками Національної поліції, а також з'ясовано ключові характеристики. Автором сформульовано пропозиції в частині усунення прогалин в національному законодавстві щодо порядку складання присяги працівниками Національної поліції.

Ключові слова: присяга, поліція, публічна служба, процедура прийняття присяги, працівник поліції.

Постановка проблеми. У зв'язку з проведенням реформи правоохоронних органів України у 2015 році Верховною Радою України 2 липня 2017 року було прийнято Закону України «Про Національну поліцію» № 580-VIII [1]. На виконання вимог статті 64 Закону України «Про Національну поліцію», якою передбачено складання працівником поліції присяги на вірність Українському народу, 9 листопада 2015 року Наказом Міністерства внутрішніх справ України за № 1453 було затверджено «Порядок складання присяги працівниками Національної поліції» (далі – порядку) [2]. Однак, дослідивши національне законодавство, яке регулює означену вище процедуру, визначили, що процедура прийняття присяги працівниками поліції залишається не цілком дослідженою та теоретично напрацьованою.

Недостатнє законодавче регулювання цього питання створює певні колізії в чинному законодавстві.

Питання процедури складання присяги працівником поліції у своїх працях досліджували В. Завальнюк, О. Кравчук, В. Кривенко, В. Круляков, П. Михайленко, М. Масковіта, Н. Мокрицька, М. Никифоров, Є. Папенко, Н. Русакова, В. Шадра, О. Селіванова, С. Семенов, О. Скакун та інші науковці.

Мета статті полягає в дослідженні нормативно-правових актів, які регулюють процедуру прийняття присяги працівниками Національної поліції України.

Виклад основного матеріалу дослідження. До прийняття Верховною Радою України 2 липня 2015 року Закону України «Про Національну поліцію» [1] питання прийняття присяги працівником органів внутрішніх справ було врегульовано такими законодавчими актами, як Закон України «Про міліцію» [3], Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження нового тексту Присяги працівника органів внутрішніх справ України» від 28 грудня 1991 року № 382 [4], Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Правил поведінки та професійної етики осіб рядового та начальницького складу органів» від 22 лютого 2012 року № 155 [5]. Однак вищевказаними нормативно-правовими актами порядок складання присяги працівниками органів внутрішніх справ визначено не було.

Лише 9 листопада 2015 року Міністерством внутрішніх справ України на виконання частини 2 статті 64 Закону України «Про Національну поліцію» [1] Наказом за № 1453 було затверджено порядок складання присяги працівниками Національної поліції [2].

Відповідно до зазначеного порядку день складання присяги є урочистим днем органу поліції. Зазначений захід організується та проводиться згідно зі сценарієм, затвердженим керівником органу поліції.

З метою патріотичного виховання особового складу органів поліції визначаються місця для складання Присяги, а саме біля пам'ятних стел, знаків загиблим під час виконання службових обов'язків працівникам органів внутрішніх справ (поліції), біля пам'ятників воїнам, які полягли в боях за волю та незалежність України, в інших видатних історичних місцях, пов'язаних з героїчними традиціями Українського народу.

За несприятливих погодних умов складання Присяги може бути проведено в приміщенні органу поліції або інших приміщеннях.

На урочистостях з нагоди складання працівниками поліції Присяги за рішенням керівника поліції можуть запрошуватися керівники інших органів поліції, ветерани органів внутрішніх справ, керівники інших правоохоронних органів та органів місцевого самоврядування, члени родин працівників поліції, які складають Присягу, інші особи.

На урочистості з нагоди складання Присяги особовий склад органу поліції прибуває в парадному однострої.

У визначений час особовий склад органу поліції шикуються в лінію ротних (взводних) колон у встановленому місці. Працівники, які складають Присягу, стоять в окремих взводних колонах.

Під урочистий марш виноситься Державний Прапор України або прапор органу поліції.

Після винесення Прапора керівник строю під звуки маршу зустрічає керівника органу поліції і доповідає про готовність особового складу до проведення урочистих заходів. Приймавши доповідь керівника строю, керівник органу поліції вітається з усім особовим складом.

Потім керівник органу поліції в короткій промові роз'яснює значення Присяги та того почесного і відповідального обов'язку, що покладається на працівників поліції, які складають Присягу.

Після промови керівник органу поліції подає команду щодо початку складання Присяги особовим складом.

Перед строем виставляються завчасно заготовлені атрибути, необхідні для проведення процедури складання Присяги (стіл, накритий скатертиною, папка з текстом Присяги, ручка).

Посадові особи, що приводять до Присяги, за алфавітним списком викликають зі строю осіб, які складають Присягу. При цьому працівник, почувши своє прізвище, найкоротшим шляхом стройовим кроком підходить до особи, що приводить до Присяги, і доповідає про прибуття та готовність до її складання.

Після цього працівник бере текст Присяги й повертається обличчям до строю, зачитує її зміст і ставить під текстом підпис, після чого посадова особа, що приводить до Присяги, вітає працівника з прийняттям Присяги та подає команду щодо повернення його до строю.

Після закінчення складання Присяги всіма працівниками поліції керуючий строем доповідає керівнику органу поліції про закінчення її складання особовим складом та передає йому підписані тексти Присяги.

А керівник органу поліції вітає працівників зі складанням Присяги, після чого виконується Державний Гімн України.

Після виконання Державного Гімну України слово привітання надається ветеранам органів внутрішніх справ, керівникам інших правоохоронних органів, органів місцевого самоврядування та іншим особам (за згодою). Після закінчення виступів і поздоровлень відбувається винесення Прапора з проходженням особовим складом органу поліції урочистим маршем.

Для осіб, які не змогли скласти Присягу у визначений термін, керівником органу поліції призначається інший день і час для її складання.

Підписаний текст Присяги долучається до особової справи працівника поліції, який її склав [2].

Однак навіть у такому детально у визначеному порядку є певні прогалини, які полягають у такому.

Так, ні Закон України «Про Національну поліцію» [1], ні Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 9 листопада 2015 року № 1453 [2] не містять положення щодо набрання працівником поліції повноважень. Зокрема, не конкретизовано, чи з моменту видання наказу про призначення на посаду поліцейського, чи з моменту складання працівником поліції присяги.

У частині 2 статті 56 Закону України «Про Національну поліцію» [1] зазначено, що службові відносини особи, яка вступає на службу в поліцію, розпочинаються з дня видання наказу про призначення на посаду поліцейського. Статтею 59 вищезазначеного Закону визначено, що служба в поліції є державною службою особливого характеру, яка є професійною діяльністю поліцейських з виконання покладених на поліцію повноважень.

Водночас у статті 36 Закону України «Про державну службу» [6] визначено, що особа, яка вперше займає посаду державної служби, набуває статусу державного службовця з дня складання присяги державного службовця.

Отже, виникає питання, коли ж саме працівник поліції набуває повноважень.

Крім того, не визначено питання і щодо осіб, які не змогли скласти присягу у визначений термін, а саме не конкретизовано, у який саме час керівник органу поліції призначає інший день складання працівником поліції присяги.

Аналізуючи вищезазначений порядок складання присяги працівником поліції, можна дійти висновку, що він визначений для складання присяги групою працівників поліції. Водночас якщо присягу необхідно скласти лише одному працівнику поліції, то виникає риторичне питання про те, чи буде заради одного працівника організовано такий захід, чи один працівник поліції буде очікувати, коли на службу буде прийнято певну кількість працівників поліції, і тоді відразу відносно всіх них буде проведено церемонію приведення до присяги. У разі очікування прийняття на роботу інших працівників поліції, які його повноваження на цей час?

На жаль, нині нормативно-правова база відповідей на означені питання не містить.

Отже, на нашу думку, в Закон України «Про Національну поліцію» [1] необхідно внести зміни, доповнивши статтю 64 частиною 2 такого змісту: «Особа, яка вперше вступає на службу в поліцію, набуває статусу поліцейського з дня складання присяги. Відповідно, частину 2 вважати частиною 3».

Крім того, на нашу думку, Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Порядку складання Присяги

працівниками Національної поліції» від 9 листопада 2015 року № 1453 [2] потребує вдосконалення шляхом доповнення пункту 5 після слів «інший день і час для її складання» словами «у порядку, встановленому цим Наказом, але не пізніше ніж десять днів з дня усунення обставин, внаслідок яких присягу не було прийнято у встановлений термін».

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що хоча порядок складання присяги працівниками Національної поліції нині є ретельно визначеним, однак все ж містить певні прогалини та невизначеності, які, на нашу думку, необхідно усунути шляхом внесення змін у відповідні нормативно-правові акти.

Література:

1. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII // Верховна Рада України : офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
2. Про затвердження Порядку складання Присяги працівниками Національної поліції : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 9 листопада 2015 року № 1453, зареєстровано в Міністерстві юстиції України за від 30 листопада 2015 року № 1487/27932 // Верховна Рада України : офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1487-15>.
3. Про міліцію : від 20 грудня 1990 року № 565-XII // Верховна Рада України : офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/565-12>.
4. Про затвердження нового тексту Присяги працівника органів внутрішніх справ України : Постанова Кабінету Міністрів України 28 грудня 1991 року № 382 // Верховна Рада України : офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/382-91-p>.
5. Про затвердження Правил поведінки та професійної етики осіб рядового та начальницького складу органів : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 22 лютого 2012 року № 155 // Верховна Рада України : офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0628-12>.
6. Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII // Верховна Рада України : офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.

Даньлів С. В. Административная процедура принятия присяги работниками Национальной полиции

Аннотация. Статья посвящена исследованию вопроса правового регулирования процедуры принятия присяги работниками Национальной полиции Украины. Проанализировано действующее законодательство, которое регулирует церемонию принятия присяги работниками Национальной полиции, а также выяснены ключевые характеристики. Автором сформулированы предложения в части устранения пробелов в национальном законодательстве касательно порядка принятия присяги работниками Национальной полиции.

Ключевые слова: присяга, полиция, публичная служба, процедура принятия присяги, работник полиции.

Danyliv S. Administrative procedure of taking the oath by an employee of the National Police

Summary. The article focuses on the issue of the legislation governing procedures of taking the oath by an employee of the National Police. The current legislation has been analyzed and its key characteristics have been refined. The author formulated proposals to eliminate gaps in national legislation governing procedures of taking the oath an employee of the National Police.

Key words: oath, police, public service, oath procedure, police officer.